

Täysistunto

Maanantai 15.6.2026 klo 16.25—22.51

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaantulon sekä oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2026 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 16/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

21.22 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Yleensä on tapana, että mietintö esitellään ensimmäisessä käsittelyssä, ja olen pitänyt kunnia-asiana aina oman valiokuntani mietinnöt esitellä, mutta kun viime viikolla sattui sitten sellainen tilanne, etten päässyt, niin esittelenpä sen siis nyt. Tässä nimenomaisessa esityksessä on kyse suullisen todistelun tallentamisesta ja vastaanottamisesta yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaantulon. Esityksessä ehdotetaan, että uudistus tulisi voimaan lokakuun 1. päivä tänä vuonna. Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräitä selkeytyksiä erityisesti määräaika- ja vireilutulosäännöksiin yleisten tuomioistuinten osalta.

Esityksen taustalla on se, että eduskunnan vuoden 2022 alussa hyväksymillä laeilla oikeudenkäyntimenettelyä yleisissä tuomioistuimissa uudistettiin siten, että käräjäoikeudet tekevät jatkossa vastaanottamastaan suullisesta todistelusta kuva- ja äänitallenteen, jolta sitten todistelu lähtökohtaisesti otetaan vastaan muutoksenhakuasiain käsittelyssä sekä hovioikeudessa että myöskin korkeimmassa oikeudessa, jos sinne saakka mennään. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa parantaa muutoksenhaussa tapahtuvan näytön arvioinnin oikeellisuutta ja tehostaa muutoksenhakumenettelyä sekä edelleen myöskin vähentää muutoksenhausta näille asianosaisille ja todistajille aiheutuvia kustannuksia sekä muuta haittaa.

Tähän uuteen menettelyyn, arvoisa puhemies, siirtyminen edellytti kuitenkin kuva- ja äänitallenteiden tekemiseen ja esittämiseen käytettävän videotallennusjärjestelmän suunnittelua ja rakentamista, ja siksi lakien voimaantulo jätettiin säädettäväksi erikseen lailla. Tässä nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistuksen voimaantuloa, kuten sanoin, 1.10.2026. Lakivaliokunnan saaman selvityksen valossa nämä tekniset ja muut uudistuksen voimaantulon edellyttämät valmiudet ja toimet tulisivat olemaan kunnossa siten, että uudistus voi tällöin tulla voimaan. Lakivaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2026 vp

män uudistuksen voimaantuloa esityksen mukaisesti ja puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Edustaja Viitala.

21.25 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva uudistus suullisen todistelun tallentamisesta on kokonaisuutena tärkeä ja kannatettava. Se voi parantaa oikeudenkäyntien laatua ja sujuvoittaa muutoksenhakua.

Jätimme valiokunnan mietintöön kuitenkin lausumavastalauseen, joka koskee kuvatalenteiden käyttöä. Nyt esitetty järjestely, jossa kuvatalennetta katsotaan lähtökohtaisesti vain tuomioistuimen tiloissa, voi olla etenkin laajoissa asioissa raskas ja vaikeuttaa muutoksenhaun valmistelua. Oikeudenkäynnin julkisuus, yksityisyydensuoja ja henkilötietojen suoja on tietenkin turvattava, samalla on perusteltua selvittää, voisiko kuvatalenne olla tietyn edellytyksin myös oikeudenkäyntiasiamiehen ja syyttäjän käytettävissä. Tämän vuoksi esitän, että eduskunta hyväksyy mietintöön sisältyvän vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

21.26 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä näytön arviointi ja sen dokumentaatio varmasti edesauttaa oikeudenkäyntien myöhempää tarkastelua ja näyttöä. Kannatan edustaja Viitalan tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

21.26 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Oikeusjärjestelmämme on turvallisen arjen kannalta tärkeää, ja siksi se ansaitsee huomiomme. Kyse on uudistuksesta, joka liittyy suullisen todistelun tallentamiseen ja sen hyödyntämiseen tuomioistuimissa. Tämä ei ehkä kuulosta suurelta, mutta käytännössä uudistuksella muutetaan sitä, miten oikeudenkäynnit toimivat, ja ennen kaikkea sitä, kuinka nopeasti ja luotettavasti oikeus toteutuu. Kyse on kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeästä uudistuksesta, koska sen ytimessä on luottamus siihen, että rikoksista tuomitaan ja oikeutta saa. Myös lakivaliokunta on käsittelyssään katsonut tämän uudistuksen erittäin tarpeelliseksi. Valiokunnan mietintö täydentää esitystä, ja se on nyt vielä parempi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.